

УДК 821.161.2-145.09 І.Франко.03=111:7.046

ВІДТВОРЕННЯ СЛОВЕСНИХ ОБРАЗІВ «ПРОЛОГУ» ДО ПОЕМИ «МОЙСЕЙ» ІВАНА ФРАНКА В АНГЛОМОВНИХ ПЕРЕКЛАДАХ

Ольга ЛЕГКА

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000*

У сучасному перекладознавстві простежують активне зростання кількості досліджень питання перекладацької множинності, в українському перекладознавстві – рецепції української літератури у світі. Чільне місце зокрема, посідають дослідження у галузі франкознавства. У статті проаналізовано відтворення ключових словесних образів «Прологу» до поеми «Мойсей» Івана Яковича Франка у всіх наявних дотепер англомовних перекладах цього твору. Визначено основні джерела образності твору та простежено можливі перекладацькі рішення. Головними методами аналізу є лінгвостилістичний аналіз (на основі теорії Івана Франка), компонентний аналіз (опис семантичної структури лексичних одиниць), метод словникових дефініцій та контекстуальних відповідників.

Ключові слова: алюзія, вертикальний контекст, перший семантичний шар, другий семантичний шар, словесний образ.

Спадщина народу твориться безсмертним та вічним Словом, що бринить у серцях і душах кожного громадянина. Саме тому для розуміння культурного ядра нації необхідно спершу переосмислити її творчий потенціал, пам'ятки культури та її символи. Отже, питання рецепції, себто сприйняття української літератури у світі, в якому *переклад*, за словами великого Каменяра, слугує міжкультурним «*мостом спочування та порозуміння*», є одним із найважливіших на сьогодні.

Дослідження розмаїття джерел образності могутнього та багатого Франкового Слова посідає чільне місце у галузі франкознавства. Причому останнє ми не обмежуємо лише літературознавчими працями, адже й сам Франко у своїй багатогранності поглядів не обмежувався жодними чіткими міждисциплінарними рамками. Сюди належать як глибоко філософські роздуми над життям та творчістю Каменяра, його настановами та теоретичними засадами, так і ширші перекладознавчі дослідження, що виходять за межі винятково українського слова і прямують тими спорудженими Франком мостами між різними народами, різними культурами.

Варто зазначити, що питання образності Франкових творів висвітлювали відомі дослідники, серед яких Б. Тихолоз, Я. Грицак, Р. Горак, Б. Ключковський, Р. Зорівчак, О. Дзера, Г. Косів.

Франків «Пролог» до філософської поеми «Мойсей» – це поетичний заповіт автора, його послання до українського народу та пророчий крик душі нашого генія. Тому й не дивно, що цей твір можна вважати самостійним та змістовно завершеним, саме

тому він вже безліч разів привертав увагу читачів, перекладачів та дослідників. У цій перекладознавчій статті ми охопимо питання перекладацької множинності, розглядаючи всі наявні дотепер англomовні переклади «Прологу» – Володимира Семенини (1938), Віри Річ (1957, 1973, 2006), Ориси Прокопів (1975), Марії Скрипник (1986), Адама Гніда (1987), Майкла М. Найдана (1990-ті) та Богдана Мельника (2002). Ми зробимо спробу детального аналізу найяскравіших словесних образів у «Пролозі» до поеми «Мойсей» великого Майстра українського слова, та їх відтворення в англomовних перекладах крізь призму вертикального контексту за допомогою алюзій до різних фактів реальності.

Основними методами аналізу є лінгвостилістичний аналіз (на основі теорії Івана Франка), компонентний аналіз (опис семантичної структури лексичних одиниць), метод словникових дефініцій та контекстуальних відповідників.

Теоретичною основою дослідження є вчення про словесний образ Ш. Баллі, професора Р. П. Зорівчак, вертикальний контекст О. С. Ахманової, І. В. Гюббенет та компонентний аналіз Ю. А. Найди.

Отже, систему образності твору можна умовно поділити відповідно до різних видів алюзій: алюзії до *Біблії* (як першоджерела поеми), до *української культури* та до *національної літератури*.

Найяскравіше представленими та найпомітнішими у цій поезії є власне біблійні алюзії, що пояснюється відповідним прототекстом усєї поеми. «Пролог», написаний у символічному стилі послання до свого народу, слугує ключем для розуміння наскрізної ідеї самої поеми, а тому його образи створені спеціально з метою розкриття символізму, а також майстерно прихованих між рядками пророцтв.

Отже, «Пролог» (що загалом складається з шістнадцяти строф) можна умовно поділити на дві частини відповідно до його біблійних алюзій: перша частина (1–9 строфи) ґрунтується на засадах Старого Завіту з його досить спірним, приреченим, а інколи й песимістичним баченням навколишньої реальності, та друга частина (10–16 строфи), що посиляється на Новий Завіт та його пророче, прославлене та оптимістичне уявлення про майбутнє людей.

Перший образ, що заслуговує на особливу увагу, відшукує у першій же строфі (подаємо оригінал І. Франка та всі розглянуті переклади):

Мов **паралітик** той на роздорожжю, / Людським презирством, ніби струпом вкритий! // *And like that **beggar** at the crossroads / With human scorn, as if with scabs, all covered!* (Volodymyr Semenyina, 1938) // *Like to a **cripple** at the cross-roads lying / Covered by sores that man's contempt has scattered* (Vera Rich, 1957) // *Like a **poor cripple** at the cross-roads lying / By mankind's contempt, as if with scabs bespattered!* (Vera Rich, 1973) // *The **paralytic** at the crossroads lying, / With human scorn, as if with scabs, incrustated!* (Orysia Prokopiv, 1975) // *Like **paralytics** standing at a crossroads, / By mankind's scorn, as if with scabs bespattered.* (Maria Skrypnyk, 1986) // *A **cripple** sitting at a highway juncture – / With human scorn, as though with sores, bemired.* (Adam Hnid', 1987) // *Like a **cripple** at a crossroads / covered like a scab with human scorn!* (Michael Naydan, 1990s) // *Like some **poor paralytic** by the road / You are scorned, as if you were with scabies, ulcerated.* (Bohdan Mel'nyk, 2002) // *Like **paralytic** at the cross-roads, patient / Covered by man's scorn, as with scabs and bruises.* (Vera Rich, 2006).

Орися Прокопів першою застосувала у відтворенні цього образу метод транслітерації: *paralitik* – *paralytic*. Богдан Мельник та Марія Скрипник також вдалися до цього інтернаціоналізму. Проте, це не можна вважати суто механічним рішенням перекладачів, яке лежало на поверхні образу. Зазначимо, що Віра Річ у своїй останній версії *Прологу* (2006) замінила англійську лексему «*cripple*» на «*paralytic*». Очевидно, перекладачі розпізнали алюзію до новозавітної притчі про зцілення Ісусом неповносправного чоловіка. У таких випадках Віра Річ, зокрема, використовує зазвичай відповідники із Біблії Короля Джеймса (1611, King James Bible) – офіційної католицької версії перекладу Біблії у Сполученому Королівстві. Наявний тут варіант «*the sick man*» зруйнував би весь поетичний підтекст, а слово «*cripple*» згідно з конкордансом *Biblesoft's New Exhaustive Strong's Numbers and Concordance* [8] з-поміж більшості варіантів перекладу отже, обрала лексему «*paralytic*» – найвживанішу у писанні євангелиста Матвія 9:1-8 (*Matt 9:1-8, New King James Version of the Bible*). Крім того, цей образ, незважаючи на всі його негативні конотації, відповідно до біблійного прототексту передбачає майбутнє зцілення, а в межах цього твору – національне визволення як провідну ідею цього пророчого послання І. Франка. Також образ чоловіка, вкритого синцями, є символом найсуворішої кари Господньої. Бог покарав єгиптян синцями, коли Фараон відмовився відпустити євреїв у Землю Обітовану (*Вухід 9:9-10 / Exodus 9:9-1, King James Bible*). Вдруге таке покарання Господь обіцяв євреям вже після виходу з Єгипту, коли вони почали скаржитися на свою долю (*Второзаконня 28:27 / Deuteronomy 28:27, King James Bible*).

Усі перекладачі вдало відтворили образ. Застосування лексеми «*beggar*» у перекладі Володимира Семенини можна пояснити алюзією до притчі про багача і Лазаря (*Євангеліє від Луки 16:19-31 / Luke 16:19-20; King James Bible*): «...біля брами його палацу лежав жебрак Лазар, весь у синцях» [5, ст. 765] / «...*beggar named Lazarus, which was laid at his gate, full of sores*» [9].

Наступний цікавий образ знаходимо у третій строфі:

Невже тобі на таблицях залізних / Записано в сусідів бути гноєм // Is it inscribed on some gigantic metal tables / For you to be the muck of all your neighbours (Volodymyr Semenyina, 1938) // Ah! Is it true you are condemned for ever / By some iron Decalogue, to be the cattle (Vera Rich, 1957) // Can it be some iron decalogue for ever / Names you dung 'neith your neighbours' feet, the cattle (Vera Rich, 1973) // Has it, indeed, been writ on iron tables? That though shalt ever be thy neighbours' rot? (Orysia Prokopiv, 1975) // Or could it be on iron plates engraved / That you're destined to be as dung for neighbours (Maria Skrypnyk (1986) // Is it indeed engraved on iron tablets / That your fate is to dung your neighbours' acreage (Adam Hnid', 1987) // Is it really written on iron tablets / Of your neighbours for you to be a dung (Michael Naydan (1990s) // Is it your destiny, as all your neighbours claim (Bohdan Mel'nyk, 2002) // Can it be some iron decalogue for ever / Deems you dung for your neighbours' fields? (Vera Rich, 2006)

Біблійна маркованість образу «*таблиці залізні*» абсолютно очевидна, але проте з'являються її різні інтерпретації. На горі Сінай Господь передав Мойсееві таблиці, де вписав Свої Заповіді для народу ізраїльського (*Вухід 24:12 / Exodus 24:12, King James*

Bible). Цей Декалог (Десять Заповідей Божих) – Боже послання, що з часом стало основним законом християнства (цікаво, що тут Франко ніби увиразнює своє пророче поетичне послання, звертаючись до біблійного прототипу). Однак для Мойсея та його народу воно було долею – наперед визначеною та неминучою. Цей факт пояснює використання у перекладі Б. Мельника гіпероніма «*destiny*», що руйнує формальні характеристики образу, але зберігає його другий смисловий шар. Іван Франко по-новому інтерпретує цей біблійний образ, змінюючи кам'яні таблиці на залізні, таким чином підсилюючи ідею відчаю та песимізму, притаманну для першої частини «*Прологу*».

Третій образ (у десятій строфі), на який ми хотіли б звернути увагу, вводить читача в історію Нового Завіту у другій частині *Прологу*: «*день воскресний твого повстання*».

Вірю в силу духа / I в день воскресний твого повстання // I still believe in will, its power, / In your uprising day and resurrection! (Volodymyr Semenyna, 1938) // I trust the spirit's power / A resurrection day your soul will move. (Vera Rich, 1957) // For I trust the mighty spirit / That shall your resurrection day discover! (Vera Rich, 1973) // In thy almighty spirit lies my faith / And resurrecting day of insurrection. (Orysia Prokopiv, 1975) // I have faith in your sprit / And in the resurrection day you'll arise. (Maria Skrypnyk, 1986) // I trust the spirit's power, / The resurrecting day of your uprising (Adam Hnid', 1987) // I believe in the power of your spirit / And in the resurrection day of your rebellion! (Michael Naydan, 1990s) // ...I believe in spirit's might / And in the day when you will break your bondage ties! (Bohdan Mel'nyk, 2002) // I believe in the spirit, strong, aspiring, / And in the Easter day of your awaking (Vera Rich, 2006).

Словесний образ «*день воскресний*» – це кульмінація «*Прологу*», перехід від зображення ганебного сьогодення до віри у світле майбутнє, від песимістичної образності Старого Завіту до оптимістичних реалій Нового Завіту. Воскресінню Ісуса Христа передувала його величезна жертва заради людей – ганьба та, врешті, смерть на хресті, так само й Україна зможе здобути незалежність та славу після багатьох страждань, знущань від поневолювачів та жорстокої розплати найкращими синами своєї землі. Це День, що символізує відродження, незважаючи на близькість поразки, День, коли людей охоплює радість та невимовне щастя, День віри та порятунку.

Майже всі перекладачі обрали прямий відповідник «*resurrection*» або «*resurrection day*». Проте Б. Мельник вдався до методу дескриптивної перифрази: «*the day when you will break your bondage ties*» («*день, коли ти порвеш свої кайдани*» [переклад. – О. Л.]), що збігається лише з деякими елементами першого та другого семантичного шарів цього смислового образу та більше нагадує «*Заповіт*» Т. Г. Шевченка: «*...кайдани порвiте*». Такий варіант перекладу, ймовірно, можна пояснити контекстуально такою лексемою «*повстання*», що не зовсім відповідає слову «*rebellion*», як зустрічаємо у перекладі М. Найдана (більш політично-марковане), а радше образному *підйому та рухові народу*, що розпізнали решта перекладачів. У останньому варіанті Віра Річ замінила вислів «*resurrection day*» на «*Easter day*». Така заміна зберігає усі компоненти другого семантичного шару та наділяє образ додатковими семами веселого свята, весняного пробудження природи та щастя у людських серцях. Г. Косів, одна з провідних дослідниць перекладацького доробку Віри Річ, подає власне пояснення перекладача щодо такого

рішення, що засвідчує детальний аналіз кожного слова оригіналу та можливі асоціації, які виникають при використанні у перекладі на перший погляд прямих відповідників. Перекладач відмовилась від варіанта «*resurrection day*» через негативні конотації, яких цей вислів набув в англійській мові. А саме, історично «*resurrection men*» в Англії були людьми, які незаконно викопували трупи для розтинів та медичних експериментів. До того ж, націю не можна воскресити, проте її можна відродити. Також цей варіант перекладу здається досить вдалим навіть тому, що для англomовного читача він містить конотацію повстання через історичну подію під назвою Easter Rising / Великодне повстання (1916)¹.

Розгляньмо наступний образ:

О, якби хвилю вдать, що слова слуха, / І якби слово вдать, що хвилю ту блаженну / Вздоровлює й огнем живуцим буха! // If one could but create a moment's fraction, / And then a word which would in such a moment / In flame the people into life and action! (Volodymyr Semenyna, 1938) // Oh! Could I wake a wave that hears words' power, / And wake a word, filled with illumination, / To make the blessed wave breathe living fire. (Vera Rich, 1957) // O could I wake a wave that hears words' quiver, / And start a word whose bright illumination / Will fill that wave with living fire forever! (Vera Rich, 1973) // Oh, if one raised a moment for a phrase, / And raised the phrase, which in that moment sacred / Restores to health and fans life-giving flames! (Orysia Prokopiv, 1975) // Oh, to find the moment, the word of wonder, / To find the word that in that blessed moment / Gives strength, and a living fire that thunders! (Maria Skrypnyk, 1986) // If only one moment could discover / When words were deeds, and words that blessed moment / Would come that heal and belch living-fire! (Adam Hnid', 1987), If only I could find a moment that obeys the word, / And make a word that in that blessed moment? Heals and breaks out in a living fire! (Michael Naydan, 1990s) // If one could only hit upon moment right, / In which one could create a word / That heals and spreads around a blissful light! (Bohdan Mel'nyk, 2002) // O for a moment that words can inspire, / And for a potent word whose conflagration / Will heal that moment, fill it with living fire! (Vera Rich, 2006)

«Слово» – це наскрізний образ всієї одинадцятої строфи «Прологу», що також тричі повторюється в межах цілої поезії і є, тому, найбільш вживаним. Крім того, автор подає у цій строфі додаткові образи, що підсилюють та пояснюють попередній – «хвиля» та «огонь живуций». Ця низка образів створює можливі алюзії до біблійної історії про першу зустріч Мойсея з Богом (*Buxid, 3:2-4 / Exodus, 3:2-4, King James Bible*). Будучи ще звичайним чоловіком, одного разу Мойсей вийшов пасти вівці, коли раптом побачив палаючий куш терну. Він підійшов ближче і почув голос (*Слово Господнє*), що наказав йому врятувати ізраїльський народ від Фараона та його рабства, спрямувавши їх у Землю Обітовану до кращого життя. Отже, долю Мойсея та його пророчий дар визначило Слово, що йшло із Вогню, Живого Вогню. Крім того, ця історія підсвідомо

¹ Великодне повстання – великодні події 1916 р. в Ірландії, коли озброєні опоненти британських керівних органів в Ірландії захопили будівлю дублінської Головної Пошти та оголосили Ірландію незалежною республікою. Їх швидко зупинила британська армія, а лідерів було вбито [переклад. – О. Л.].

веде нас до іншої – всім нам добре відомі слова Євангелія від Івана: «Споконвіку було Слово, а Слово в Бога було, а Бог був Слово» [5, ст. 236] / «*In the beginning was the word and the word was with God, and the word was God*» [9] (Іван 1:1-3 / John 1:1-3). Лексема «слово» вісім разів вживається у Книзі Виходу, тричі як Слово Господнє та п'ять разів як Слово Мойсея, який звертається до свого народу.

Отже, І. Франко, очевидно, хотів наголосити за допомогою цього образу на важливості всемогутнього слова доброго та справедливого провідника народу, ідентифікуючи його з хвилиєю зцілення та надії на кращу долю нашої нещасної нації за допомогою цілющого вогню всесвітньої мудрості, свободи та добра.

Переклад Орісі Прокопів – найменш вдалий через заміну символічного слова на нейтрально-забарвлену лексему «*phrase*» («фраза, вислів»). М. Скрипник та М. Найдан підкреслили алегорію вживанням означеного артикля, хоч це й нівелює конотації зцілення. Схожа ситуація у перекладі В. Семенини та перших двох версіях В. Річ. Проте, у своїй останній версії перекладачка таки ввела цей образ, актуалізуючи його символіку епітетом «*potent*» («могутній»).

Наступна група образів, яку створив Іван Франко у цьому пророчому посланні до українського народу, представлена алюзіями до української культури та літератури зокрема. На нашу думку, їх було б зручно і досить логічно в межах цього дослідження аналізувати разом, оскільки національна література є невід'ємною часткою національної культури, і навпаки, а, отже, обидва ці поняття тісно пов'язані.

Словесний образ «*тобі офіруючи душу й тіло*» (шоста строфа) є одним із найяскравіших з-поміж вищезазначених. Сучасний читач сприйматиме його як алюзію до тексту українського національного гімну: «*Душу й тіло ми положим за нашу свободу, / I покажем, що ми, браття, козацького роду*» / «*We'll lay down our souls and bodies to attain our freedom, / And we'll show that we, brothers, are of the Kozak nation*» (переклад Ігоря Слабичького). Однак у часи Івана Франка ця поезія ще не виконувала сьогоднішню функцію. У 1896 р. (дев'ятьма роками перед тим, як І. Франко написав свою поему) П. Чубинський написав текст вірша, а М. Вербицький згодом поклав його на музику. Вже з 1992 р. поезія «*Ще не вмерла Україна*» / «*Ukraine's glory hasn't perished*» стала нашим національним гімном. Також певний час вона була гімном УНР (Української Національної Республіки) у 1917 р.

Отже, в оригіналі та перекладах читаємо:

Тобі офіруючи душу й тіло? // (...) *That sacrifice from which there's no returning?* (Volodymyr Semenyuna, 1938) // (...) *their great oblation / Body and soul (...)?* (Vera Rich, 1957) // *Offering soul and body for you humbly?* (Vera Rich, 1973) // (...) *offered soul and body in their deeds?* (Orysia Prokopiv, 1975) // *Their souls and bodies sacrificed?* (Maria Skrypyuk (1986) // *Laying their souls and bodies at your altar?* (Adam Hnid', 1987) // *Offering you body and soul?* (Michael Naydan, 1990s) // *And sacrificed their lives in order to improve* (Bohdan Mel'nyk, 2002) // *Their souls and bodies sacrificing proudly?* (Vera Rich, 2006)

У більшості перекладів образ добре збережений, лише у деяких простежуємо змінений порядок слів – «*body and soul*» («тіло і душа») (переклади В. Річ (1957) та М. Найдана). В. Семенина та Б. Мельник змінили образ вже на першому семантич-

ному шарі, тому в цих перекладах важко розпізнати алюзії до української реальності. В. Річ вдалася до надзвичайно цікавої заміни у своєму останньому варіанті – «*souls and bodies*» («*душі й тіла*»), що, ймовірно, має відношення до англійського перекладу українського гімну І. Слабичького (2003).

Отож, Біблія завжди була джерелом натхнення для українських письменників, що їх символічно називають «пророками нації». Вони так майстерно інтерпретували образи цієї Святої Книги, що згодом їх почали вважати типово українськими символами з глибоким національним підтекстом. Т. Шевченко та І. Франко – найвідоміші творці української мета-Біблії.

Межі вертикального контексту «Прологу» до поеми «Мойсей» Івана Франка представлені алюзіями до біблійного прототексту та української культури. Відповідно ж до класифікації Ш. Баллі, образи, які створив І. Франко можна зачислити до першої групи як такі, що стимулюють уяву читача та змальовують яскраві картини у його підсвідомості. Так, надзвичайно важливо, щоб перекладач заглибився у другий семантичний шар кожного образу і намагався знайти добрий відповідник у цільовій мові.

Перекладачі «Прологу» образи досить вдало розпізнали як біблійне підґрунтя (що є універсальним), так і українські асоціації (що є культурно-маркованими). Перекладацька стратегія Віри Річ полягає у вірності оригіналові, враховуючи всі його особливості, а також у безсумнівній художній вартості власного доробку. Метод Майкла Найдана за своєю суттю можна протиставити методу Віри Річ: його переклад дуже близький до буквального, вже не кажучи про збереження формальних ознак оригіналу. Стратегія Ориси Прокопів дуже нагадує засади Віри Річ, хоч інколи вона навіть надто наголошує на біблійні алюзії, вживаючи архаїзми з англійського біблійного реєстру, чого не передбачає оригінал. Цікаві перекладацькі рішення простежуються у версії Володимира Семенини, адже у деяких випадках здається, що перекладач настільки занурився у перший семантичний шар образів, що просто замінює одну біблійну алюзію іншою, порушуючи другий семантичний шар. Богдан Мельник та Адам Гнідь часто вдаються до узагальнення і опису. Марія Скрипник, більш відома як перекладач прози І. Франка, відтворює образи доволі точно, інколи жертвуючи формою оригіналу.

Загалом аналіз образності Франкових творів є дуже цікавим та невичерпним, як і сама творчість Каменяра. Аналіз відтворення цього багатства образності у перекладах необхідний для кожного, кому небайдужа доля рідного українського Слова.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ахманова О. С. Вертикальний контекст как филологическая проблема / О. С. Ахманова, И. В. Гюббенет // Вопросы языкознания, 1977. – №3. – С. 47–54.
2. Зорівчак Р. П. Семантична структура словесного образу: до методології перекладознавчого аналізу / Р. П. Зорівчак // Іноземна філологія. Укр. наук. збірник, 1999. – Вип. 11. – С. 218–224.
3. Ключковський Б. Г. Поетичні символи Івана Франка як образи світової літератури (спроба семасіологічного аналізу) / Б. Г. Ключковський // Іван Франко і світова культура : матеріали Міжнародного симпозиуму ЮНЕСКО. – К., 1990. – С. 208–210.

4. *Косів Г.* Твори Івана Франка у перекладах Віри Річ і Персівала Канді (до питання про перекладацьку стратегію) / Г. Косів // Записки Наукового Товариства ім. Шевченка ; Праці Філологічної секції / за ред. Купчинський О. – Т. ССХVI. – Львів, 2003. – С. 364–380.
5. Святе Письмо Старого та Нового Завіту. – Ватикан : Editorial Verbo Divino, 1990. – 1422 с.
6. Словник української мови : в 11 т. / редкол. : І. К. Білодід (голова) та ін. – К. : Наук. думка, 1970–1980. – Т. 1–11.
7. *Павличко Д.* Сучасні акценти у поемі Івана Франка «Мойсей» / Д. Павличко // Франко І. Мойсей: Поема. – Дрогобич : Коло, 2005. – С. 5–30.
8. *Франко І. Я.* Каменярі. Український текст і польський переклад. Дещо про штуку перекладання // Франко І. Збір. тв. : у 50 т. / І. Я. Франко – К. : Наук. думка, 1983. – Т. 39. – С. 7–21.
9. BibleSoft's New Exhaustive Strong's Numbers and Concordance // PC Study Bible. Version 3 for Windows. 1992-1998.
10. New King James Version of the Bible // PC Study Bible. Version 3 for Windows. 1992–1998.
11. *Nida E. A.* Componential analysis of meaning. An introduction to semantic structures. – The Hague, Paris, Mouton, 1975. – 271 p.
12. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English (OALD) / ed. by Sally Wehmeier. – Oxford : Oxford University Press, 2005. – 1715 p.

*Стаття надійшла до редакції 10.04.2012
Прийнята до друку 26.04.2012*

REPRODUCTION OF VERBAL IMAGES OF THE «PROLOGUE» TO THE POEM «MOSES» BY IVAN FRANKO IN THE ANGLOPHONE TRANSLATIONS

Olha LEHKA

*The Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000*

Translation Studies nowadays traces active increase in the number of researches into the issue of translation multiplicity, while Ukrainian Translation Studies is interested in the issue of reception of the Ukrainian literature in the world. Insights into Franko-studies occupy particularly important place. The article analyses the reception of the key verbal images of the «Prologue» to the poem «Moses» by Ivan Franko in all existing up to date Anglophone translations of the work. The main sources of imagery are outlined and the possible translator's solutions are defined. The main methods of analysis comprise linguostylistic analysis (on the basis of I. Franko's theory), componential analysis (description of the semantic structure of lexical units), method of dictionary definitions and contextual correspondences.

Key words: allusion, vertical context, first semantic layer, second semantic layer, verbal image.

ВОССОЗДАНИЕ СЛОВЕСНЫХ ОБРАЗОВ «ПРОЛОГА» К ПОЭМЕ «МОЙСЕЙ» ИВАНА ФРАНКО В АНГЛОЯЗЫЧНЫХ ПЕРЕВОДАХ

Ольга ЛЕГКА

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Университетская 1, Львов, Украина, 79000*

В современном переводоведении наблюдается активный рост количества исследований вопроса переводеской множественности, в украинском переводоведении – рецепции украинской литературы в мире. Весомое место, в частности, занимают исследования в области франковедения. В статье проанализировано воссоздание ключевых словесных образов «Пролога» к поэме «Мойсей» Ивана Франко во всех существующих до сих пор англоязычных переводах этого произведения. Определены основные источники образности произведения и обозначено возможные переводческие решения. Основными методами анализа являются лингвостилистический анализ (на основе теории Ивана Франко), компонентный анализ (описание семантической структуры лексических единиц), метод словарных дефиниций и контекстуальных соответствий.

Ключевые слова: аллюзия, вертикальный контекст, первый семантический слой, второй семантический слой, словесный образ.